

Posudok oponenta na súbor prác doc. PhDr. Gabriely Lojovej, PhD.

k vymenúvaciemu konaniu za profesora v študijnom odbore Odborová didaktika

Dňa 12.6.2018 som bola dekanou Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave – p. prof. PaedDr. A. Vančovou, CSC. - vymenovaná za oponentku v rámci vymenúvacieho konania za profesora na základe žiadosti p. doc. PhDr. Gabriely Lojovej, PhD. v študijnom odbore Odborová didaktika. Zároveň s týmto menovaním mi boli doručené komplexne spracované materiály (vedecko-pedagogická charakteristika uchádzačky vrátane prehľadu plnenia scientometrických kritérií, charakteristika najvýznamnejších vedeckých výsledkov a výstupov, prehľad o pedagogickej a vzdelávacej činnosti a i.), ako aj tri najvýznamnejšie publikované práce uchádzačky vybrate pre tento účel. Predložené podklady uchádzačky sú náležite prehľadne spracované, adekvátne kategorizované.

Dôsledné preštudovanie predloženého inauguračného spisu mi dovoľuje hneď úvodom konštatovať, že pedagogická, vedecko-výskumná a všestranná odborná činnosť inaugurantky doc. PhDr. Gabriely Lojovej, PhD., pôsobiacej na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave od r. 1993 je veľmi pozoruhodná a jednoznačne poukazuje na to, že sa stretávame s profesionálne aj ľudsky vyzretou osobnosťou. Do plnej miery to potvrdzujú aj moje vlastné skúsenosti zo spolupráce s inaugurantkou v rámci niekoľkých medzinárodných vedeckých konferencií.

a) *Osobnostný rast a pedagogická činnosť*: Doc. G. Lojová úspešne absolvovala doktorandské štúdium ako aj habilitačné konanie na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v odbore jazykoveda konkrétnych jazykových skupín, špecializácia anglický jazyk. Titul PhD. získala obhájením dizertačnej práce na tému *Psychologické aspekty učenia sa gramatiky angličtiny ako cudzieho jazyka* (2001) a vedecko-pedagogický titul docentka obhájením práce na tému *Individuálne osobitosti pri učení sa cudzích jazykov* (2005). Doc. Lojová si od r. 1994 mimoriadne usilovne neustále rozširovala a prehľbovala svoje odborné a pedagogické kompetencie aj počas početných, najmä zahraničných študijných pobytov v Anglicku, Škótsku, Holandsku, Rakúsku, Grécku, Poľsku, Španielsku a v USA.

Pedagogická, rovnako ako publikačná a vedecko-výskumná činnosť inaugurantky sa zameriava na oblasť učiteľstva anglického jazyka a literatúry. Doc. Lojová garantuje študijný program 1.1.1 Učiteľstvo akademických predmetov: Učiteľstvo anglického jazyka a literatúry v kombinácii – I. a II. stupeň, ďalej spolugarantuje Učiteľstvo anglického jazyka a literatúry I. a II. Stupeň, ako aj doktorandské štúdium v študijnom odbore 1.1.10 Odborová didaktika študijného programu Didaktika cudzích jazykov a literatúr, tiež aj rozširujúce štúdium učiteľstva anglického jazyka. Jej špecifickým záberom a pre slovenskú didaktiku ojedinelým prínosom je jej činnosť v oblasti aplikovanej psycholingvistiky, konkrétne v prieniku neurodidaktiky, psychodidaktiky, psychológie učenia sa a vyučovania jazykov. Z nich vychádzala a mimoriadnu pozornosť venovala vypracovaniu teoretických východísk viacerých predmetov, ktoré zaviedla na PdF UK, týkajúcich sa psycholingvistiky a modernej metodiky vyučovania cudzích jazykov (na všetkých troch stupňoch univerzitného vzdelávania), predovšetkým anglického, potenciálne aplikovateľnej nielen v SR, ale aj v zahraničí. Pre účel výučby týchto predmetov autorsky samostatne, resp. v spolupráci, pripravila 7 publikácií, ktoré slúžia ako študijné materiály pre viaceré nové predmety (5 vysokoškolských učebníc a 2 skriptá). Doteraz viedla 16 bakalárskych a 77 diplomových prác, vedie doktorandov (8 – z toho 6 už štúdium úspešne ukončili). Je

aktívne zangažovaná tiež do ďalšieho vzdelávania učiteľov angličtiny, a to v rámci rôznych vzdelávacích inštitúcií.

Doc. Lojová je členkou viacerých odborových komisií a komisií pre záverečné skúšky (v odbore Odborová didaktika študijného programu Didaktika cudzích jazykov a literatúr, v odbore Predškolská a elementárna pedagogika študijného programu Predškolská a elementárna pedagogika). Je členkou dvoch odborových rád pre PhD. študijný program Pedagogika v odbore Didaktika cudzích jazykov a program Anglistika v odbore Neslovanské jazyky a literatúry), ako aj dvoch habilitačných komisií v odbore Neslovanské jazyky a literatúry a Všeobecná jazykoveda). O jej pedagogickej erudovanosti svedčí aj jej pozícia externého učiteľa na viacerých slovenských a zahraničných inštitúciách, univerzitách a početné prednáškové pobyty či jednotlivé prednášky v zahraničí (napr. USA, Grécko, Poľsko, Španielsko, Holandsko, ČR).

- b) *Vedecko-výskumná a publikačná činnosť*: Hĺbka záberu vedecko-výskumnej činnosti doc. Lojovej svedčí o tom, že nadobudnuté vzdelanie, najmä svoje bohaté zahraničné skúsenosti, poznatky a kontakty pretavila do zmysluplného a skutočne empirického skúmania ňou zvolených predmetných javov v slovenských podmienkach. Doc. Lojová, ako sama uvádza vo svojej charakteristike, skúma predovšetkým spôsoby, ako zefektívniť rozvoj kompetencií učiteľov vyučovať angličtinu ako cudzí jazyk, so špecifickým dôrazom na výučbu gramatiky. Robí to veľmi precízne, odborne, a zároveň s nežným taktom, majúc tak dieťa-žiaka v centre výučby nielen teoreticky, ale aj prakticky, sústreďujúc sa na jeho individuálne a vývinové osobitosti pri učení sa cudzieho jazyka, aplikujúc princípy humanizácie a modernizácie výučby cudzích jazykov do školskej praxe. Ďalšou, nie menej dôležitou témou, ktorá zaznieva z výskumnej a publikačnej činnosti autorky, je snaha o inováciu pregraduálneho a celoživotného vzdelávania učiteľov angličtiny. Tieto témy sa odrážajú aj vo *vedeckej škole* uchádzačky (výchovením 6 doktorandov a ďalšieho po dizertačnej skúške), keď sa snaží svojim doktorandom predostrieť pálčivé otázky súčasnej psychodidaktiky a didaktiky výučby anglického jazyka, ako aj nevyhnutnosť ich dôsledných skúmaní a hľadania riešení.

Vyššie spomínané témy sa odrážajú aj v prehľade vedecko-výskumnej projektovej činnosti doc. Lojovej. Viedla doposiaľ 6 grantových projektov (1 zahraničný a 5 domácich, najmä KEGA, VEGA), okrem toho pôsobila ako spoluriešiteľka v ďalších 13 projektoch (z toho v 7 medzinárodných). Jej vedecké aktivity prekračujú obvyklý rozmer aktivít výskumníka v kontexte zmienených študijných odborov v SR, a to nielen vďaka riešeniu množstva vedeckých projektov, ale aj prostredníctvom pozvaných a aktívnych účastí na min. 34 domácich a 10 zahraničných vedeckých konferenciách (pozvané referáty prednesené pred širšími odbornými fórami v SR aj v zahraničí), zorganizovaním 3 medzinárodných vedeckých konferencií aj členstvom vo vedeckých výboroch konferencií a seminárov v zahraničí. V rámci projektov Tempus a PHARE v 1990-tych rokoch iniciovala niekoľko významných vzdelávacích počínov. Dôležitá je aj jej angažovanosť v projektoch zameraných na prepotrebné zahraničné mobility učiteľov angličtiny. Vzhľadom na osobnú znalosť prezentácií uchádzačky môžem ich vysokú kvalitu potvrdiť aj z tohto hľadiska.

Monografická publikačná činnosť doc. Lojovej je bohatá, je autorkou/spoluautorkou 10 publikácií, čím prekračuje požiadavky o 5 publikácií. Okrem už spomínaných publikácií pre pedagogickú účely autorka publikovala 2 vedecké monografie v zahraničí a 3 v SR, plus niekoľko kapitol v zahraničných monografiách. Autorka doposiaľ publikovala 3 vedecké

štúdiu v časopisoch registrovaných v databáze Scopus. Má prekračujúci počet vedeckých štúdií v monografiách, časopisoch a zborníkoch. S počtom 323 citácií viacnásobne prekračuje vyžadovaný počet, z nich 11 citácií sa nachádza v zahraničných a 5 v domácich publikáciách registrovaných v citačných indexoch.

Z bohatej publikačnej činnosti dostali oponenti na posúdenie 3 publikácie.

Individuálne osobitosti učení sa cudzích jazykov I, UK Bratislava 2005, 2011 & 2014. Táto publikácia *sui generis* vyšla už v troch vydaniach, jej predmetom je problematika doposiaľ v SR nespracovaná. V nej autorka prvýkrát v kontexte slovenskej lingvodidaktiky odhalila problematiku nevyhnutnosti interdisciplinárneho prístupu k teórii učenia sa cudzích jazykov. Dovoľujem si tvrdiť, že sa stala základným majákom, pomáhajúcim hľadajúcim a snaživým učiteľom cudzích jazykov pochopiť proces osvojovania si cudzích jazykov a sústrediť sa na podstatné princípy ich profesie, nielen na povrchné osvojovanie zručností výučby cudzích jazykov. Ako príklad by som mohla uviesť, ako mne osobne pomohla v mojej učiteľskej praxi (už v r.2005).

Deklaratívne a procedurálne vedomosti vo výučbe anglického jazyka, UK Bratislava, 2015. Táto monografia je ďalšou ojedinelou publikáciou svojho druhu v SR. Odráža sa v nej silná túžba autorky priniesť reálny obraz o stave spôsobu výučby anglickej gramatiky v SR. Jej precízne výskumné zistenia, že hoci študenti majú relatívne dobrú úroveň poznatkov o jazyku, napriek tomu ich schopnosť využívať ich je slabá, rezonujú so sebahodnoteniami mnohých absolventov našich škôl. Je úžasné, že práve v doc. Lojovej našla slovenská lingvodidaktika odborníka, ktorý sa problematike pozrel na koreň a svojou unikátnou koncepciou výučby angličtiny prispel k reálnej, tak prepotrebnej zmene v tejto oblasti.

Teoretické východiská vyučovania angličtiny v primárnom vzdelávaní, UK Bratislava, 2012, je publikácia, ktorá vznikla v spoluautorstve a ktorá stavia výučbu angličtiny ako cudzieho jazyka nielen na seriózne teoretické základy, ale aj do pravého svetla, poukazujúc na jej edukačný kontext v SR, na interdisciplinárne prepojenie s ontogenetickou psychológiou, psychológiou učenia sa, reflektujúc súčasné trendy (napr. CLIL).

- c) *Expertízna a posudzovateľská činnosť, internacionálny rozmer činnosti inaugrantky*: Doc. Lojová bola a je členkou viacerých resp. vedeckých/redakčných rád časopisov a edičnej komisie, vypracováva posudky pre habilitačné a doktorandské práce (11 – z toho 5 v ČR). Vykonáva hodnotiacu činnosť pre viaceré, pre SR kľúčové zahraničné (USA, UK) a domáce grantové, rozvojové či evalvačné komisie a inštitúcie, vrátane členstva v komisi Ministerstva školstva SR. Ako členka zastupuje svoju univerzitu, resp. SR, v orgánoch najvýznamnejších medzinárodných, resp. svetových inštitúcií pre oblasť didaktiky cudzích jazykov (napr. SAUA/SATE, IATEFL/TESOL, ECAS, ISAPL a i.).
- d) *Vplyv uchádzačky na vedecký a pedagogický život PdF UK a zároveň celoslovenského štúdia učiteľstva anglického jazyka a literatúry*: Vedecká a pedagogická kariéra doc. Lojovej je dlhoročne spätá s Univerzitou Komenského a jej Pedagogickou fakultou. Pôsobila vo viacerých funkciách, spomenúť treba najmä jej funkciu prodekanke pre zahraničné styky Pedagogickej fakulty UK, vedúcej Katedry anglického jazyka a literatúry, členky Vedeckej rady PdF UK, Akademického senátu PdF UK a i. Bola aktívnou členkou rôznych komisií aj na ďalších slovenských univerzitách – UKF v Nitre, UCM v Trnave, PU v Prešove. Doc. Lojová venovala nielen svojej inštitúcií, ale svojou aktívnou činnosťou aj celému Slovensku a ostatných krajinám svoj pedagogicko-výskumný potenciál a vytrvalý

stimul humanizovať spôsob vyučovania angličtiny. Jej vedecký prínos a didaktické inovácie s konkrétnym celoplošným efektom pre základné, stredné aj vysoké školy a celoživotné vzdelávanie sa v oblasti cudzích jazykov je nesporný. Dovolím si tvrdiť, že sa skutočne reálne dotkol poddimenzovaného učiteľstva cudzích jazykov a predstavuje prinajmenšom potenciálnu, ale – čo môžem dosvedčiť – aj reálnu postupnú transformáciu poznatkového základu pre výučbu anglického jazyka ako cudzieho jazyka v SR a v zahraničí. Svedčí o tom množstvo pozitívnych odoziev zo strany učiteľov a študentov.

Vyhodnotenie uchádzačky ako vedeckej a pedagogickej osobnosti

Ako vyplýva z komplexnej analýzy diela doc. PhDr. Gabriely Lojovej, PhD., ide nesporne o zrelú, aktívnu, v profesionálnych kruhoch doma aj v zahraničí známu vedeckú osobnosť, výskumníčku s tvorivým a hlboko ľudským prístupom k témam i spôsobom metodologického uchopenia problému. Svedčí o tom množstvo skutočností, od vysokého počtu udelených zahraničných grantov, cez nominácie Ministerstvom školstva, funkcie vo viacerých poradných a odborných orgánoch, po pozvania vyučovať a spolupracovať výskumne v zahraničí a zaradenie do zoznamu špičkových vedeckých pracovníkov UK vypracovaného agentúrou ARRA (2013). S radosťou však konštatujem, že jej profesionalita sa snúbi s autentickým zápalom a záujmom nielen o svoje výskumné témy, ale aj o rozvoj žiakov a študentov, ktorým ako ľudským bytostiam svoje počiny venovala. Patrí k vysokoškolským pedagógom, ktorí svojou činnosťou a osobnosťou jednoznačne ovplyvnili ako výskum a vývoj študijného odboru „Odborová didaktika“, tak aj konkrétne životy svojich študentov - budúcich učiteľov.

Na základe uvedeného konštatujem, že uchádzačka o vymenúvacie konanie spĺňa požadované kvantitatívne kritériá a kvalitatívne preukazuje náležitosti vyžadované k získaniu akademického titulu profesor odborovej didaktiky.

Záver: Odporúčam, aby doc. PhDr. Gabriele Lojovej, PhD. po úspešnom inauguračnom konaní, po splnení všetkých vysokoškolskou legislatívou predpísaných podmienok, bol udelený akademický titul „profesor“ v študijnom odbore 1.1.10 Odborová didaktika.

V Banskej Bystrici, dňa 22.8.2018

Prof. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.